

Om landsbygdsstrategin

Inledning

Företagandet i det gröna näringslivet är platsbundet och en förutsättning för att det ska kunna utvecklas är att det är attraktivt att driva företag på platsen. Infrastrukturer, ett gott företagsklimat och samhällsservice är lika viktigt på landsbygden som i staden. Det gör landsbygden attraktiv och stimulerar utveckling, tillväxt och sysselsättning. Att landsbygdens näringsliv stärks och utvecklas är avgörande för hela Sveriges framgång.

Syfte

Syftet med landsbygdsstrategin är att prioritera, identifiera, samla och ge vägledning till LRFs organisation i viktiga landsbygdspolitiska frågor att driva mot beslutsfattare, i syfte att förbättra möjligheterna för företagare inom det gröna näringslivet att bedriva verksamhet på landsbygden.

Mål

Strategin ska primärt bidra till att uppnå LRFs strategiska mål *aktiv landsbygd*. Strategin kan även indirekt bidra till övriga strategiska mål som beskrivs i *Vägen mot visionen*.

Utgångspunkter och avgränsningar

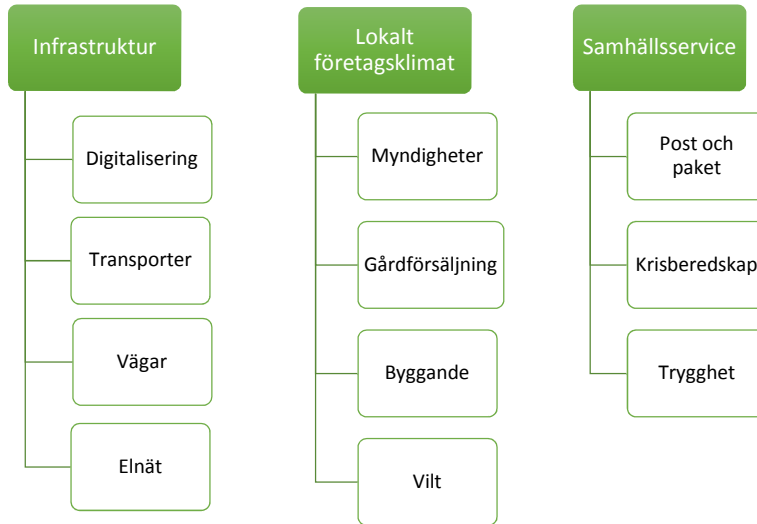
Strategins utgångspunkt är att förbättra möjligheterna att *driva verksamhet* på landsbygden och att förutsättningarna för *att leva* därmed förbättras indirekt. Genom att fokusera på ett livskraftigt företagande på landsbygden genereras skatteintäkter, arbetstillfällen och befolkningsunderlag vilket förbättrar möjligheterna att leva på landsbygden.

Strategin utgår primärt från nationella frågor som påverkar företagare inom det gröna näringslivet som är verksamma på landsbygden. Strategin begränsar inte möjligheten att driva branschspecifika, regionala eller lokala frågor.

Frågor om äganderätt är viktiga för företagsklimatet på landsbygden, men är inte inkluderade i denna strategi. Dessa finns bland annat att läsa om i *Det goda ägandet*.

Strategin fokuserar primärt på frågor av näringspolitisk karaktär som bedöms vara politiskt aktuella fram till riksdagsvalet 2022.

Prioriterade områden

Landsbygdsstrategi

Det är på landsbygden som ägandet, förädlingen och utvecklingen av Sveriges naturkapital sker. Det svenska jord- och skogsbruket tillför Sverige stora värden i form av mat, energi, arbetstillfällen och klimatnytta. En smart symbios mellan stad och land - som möjliggör nya affärer och marknader, nya jobb och ett livskraftigt företagande - är nyckeln till en aktiv landsbygd.

Företagandet i det gröna näringslivet är platsbundet och en förutsättning för att det ska kunna utvecklas är att det är attraktivt att leva och driva företag på platsen. Infrastruktur, ett gott företagsklimat och service är lika viktigt på landsbygden som i staden. Det gör landsbygden attraktiv och stimulerar utveckling, tillväxt och sysselsättning.

Samtidigt måste vi släppa idén om att samma regler ska gälla i hela landet. Behovet av att skydda mark mot byggnation är starkare i Stockholms innerstad än i en glesbygdskommun i Norrlands inland. LRF efterfrågar mer flexibilitet och ökat lokalt självbestämmande. LRF anser att förbättrade och förenklade villkor för byggande på landsbygden är en strategisk fråga.

Regellättnader krävs för att landsbygden ska kunna växa av egen kraft. Politiken bör underlätta för företag på landsbygden att dra nytta av de förutsättningar som finns där – inte försvåra. Samtidigt kan politiken bidra med investeringar i infrastruktur, samhällsservice och att förbättra det lokala företagsklimatet. Att landsbygdens näringsliv stärks och utvecklas är avgörande för hela Sveriges framgång.

Stad och land är beroende av varandra

Från LRFs sida är vi övertygade om att både landsbygd och stad måste utvecklas. För att vi ska nå dit och ta vara på kraften i hela Sverige, behöver vi nytt syre och nya idéer.

Det är positivt att människor rör sig och får nya erfarenheter. Men vi måste också inse att utvecklingen leder till utmaningar – både för landsbygden och staden. Det finns nämligen ett ömsesidigt beroende. När människor i allt högre utsträckning väljer att bo i städer ökar också städernas efterfrågan på det som produceras på landsbygden. För att landsbygden ska kunna leva är städerna som avsättning för landsbygdens varor och tjänster avgörande. Vi har många exempel på framgångsrika landsbygdsföretag som i huvudsak säljer sina produkter till städer eller stadsbor.

På samma sätt är staden beroende av landsbygden. Det handlar om livsmedelsproduktionen, där intresset hos konsumenterna för miljö- och hälsoaspekter blir viktigare. Det handlar om jorden och skogen. Landsbygdens företag är en förutsättning för klimatomställningen. Med biomassan kan vi göra allt man kan göra av fossil olja, exempelvis plast. Skogsråvaran är en viktig del i klimatomställningen och den är vi beroende av oavsett var vi lever.

Det är landsbygdens företag som är en förutsättning för att både stad och land kan garanteras en försörjningstrygghet vid en längre kris.

LRF kommer inte bidra till en debatt som ställer stad och land mot varandra. Vi är övertygande om att båda behövs och är beroende av varandra. Det finns stora möjligheter att göra hela landet till en bättre plats för entreprenörer och näringsliv, men även för boende i såväl stad som land. LRF vill bidra till att skapa ett starkare och grönare Sverige.

Infrastruktur

En god fysisk infrastruktur spelar stor roll för effektiva transporter av varor och insatsmedel. För företagen i det gröna näringslivet betyder digitalisering och automatisering stora möjligheter att nå bättre lönsamhet. För att kunna utnyttja dessa möjligheter krävs fungerande uppkoppling och digital infrastruktur. En uppkopplad landsbygd är också viktig att kunna rekrytera rätt kompetens.

Digitalisering

Digitaliseringen kan delvis kompensera för långa avstånd och avlägsna marknader. Samtidigt skapas möjligheter till nya affärsmodeller och effektivare och mer precis produktion, såsom uppkopplade lantbruk och logistik i skogsbruket. För att möjligheterna ska realiseras, behöver bredbandsutbyggnaden gå snabbare, samtidigt som framtida tillgänglighet till 5G på landsbygden måste säkerställas.

I takt med att en allt större del av primärproduktionen sker med digitala system - att mer data genereras på gården och att data behöver skickas tillbaka till lantbrukaren i form av till exempel beslutsstöd - ställs nya krav på infrastrukturen. Företag som kopplar upp en allt större del av verksamheten blir mer sårbara för bristande infrastruktur. Utan stabil och industrimässig uppkoppling i landsbygdsmiljö och säkra system kommer lantbrukare inte heller att investera i ny teknik. Infrastrukturen är en grundbult i möjligheten att stärka svenska lantbrukare och landsbygden.

I takt med att bredbandsutbyggnaden kommer allt längre ut till glest befolkade delar av Sverige, finns det anledning att överväga en ny utformning av bredbandsstödet. Länsstyrelserna rangordnar ansökningar utifrån ett poängsättningsystem där antalet möjliga anslutningar till nät inom området poängsätts. De ansökningar som innehåller högst antal möjliga anslutningar till nätet inom ett begränsat område premieras vid ansökan.¹ Det innebär att den yttersta glesbygden har fortsatt små möjligheter att få finansieringsstöd till bredbandsutbyggnad, trots att de också har lägst möjlighet att få till utbyggnad på marknadsmässiga villkor. Dessa områden är mer glesa och spridda än tidigare, och det finns risk att nuvarande finansieringsmodell inte kommer att räcka till och

¹<https://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/stod/stodilandsbygdsprogrammet/bredband/poangsattningochprioritering.4.44141f7315158c431c5b9240.html>

att målet om att alla medborgare ska ha tillgång till bredband 2025 inte kommer att nås. Därför bör modellen för fördelningen av bredbandsstödet utvecklas samtidigt som bredbandsstödet förstärks.

Viktigt för framtidens digitalisering är dock att inte ensidigt fokusera på fiber utan att även mobilt bredband svarar upp mot de krav som ställs inom bland annat utvecklingen av Internet of Things. Mobil uppkoppling och telefoni av god kvalitet bör finnas i hela landet. Det handlar om att kunna sköta sitt företag från gården, traktorn eller skogsmaskinen. Samtidigt som utveckling och full täckning via 4G-nätet är fortsatt viktigt, kommer 5G vara avgörande för att fullt ut kunna använda digitaliseringens möjligheter i framtiden. Lanseringen av 5G-nätet planeras att ske under de kommande åren, med mångdubbelt högre kapacitet i jämförelse med 4G, till stor nytta för företag. Att säkerställa utbyggnad av 5G utanför städerna är av största vikt för att stärka företagets konkurrenskraft i hela Sverige.

POLICYFÖRSLAG:

- Säkerställ att bredbandsstödet förstärks och förändras för att kunna täcka bredbandsutbyggnaden i glesbebyggda områden
- Arbeta för utbyggnad av mobilt bredband, med särskilt fokus på att framtidens 5G-nät snabbt når landsbygdens företag

Transporter

Vi står inför en omfattande förändring av våra transportsystem, vilket leder till nya möjligheter för flexiblare och klimatvänliga transporter på landsbygden.

En del av detta nya transportsystem är förarlösa fordon, där det finns stor potential att utveckla långväga trafik som sker på individuella anrop. Ett smart system med autonoma fordon kan ersätta dagens mycket glesa kollektivtrafik och leda till väsentligt ökad flexibilitet. Autonoma fordon har även stora möjligheter att utveckla och effektivisera de gröna näringarnas transporter, av bland annat virke och mjölk. Det finns många lågtrafikerade vägar i glesbygd som skulle kunna användas för att upprätta testbäddar för autonoma fordon, som både kan användas för utveckling av ny kollektivtrafik och företagstransporter.

Transportsystemet står inför en nödvändig grön omställning. Sveriges lantbrukare producerar redan idag råvaror från skog och jord som används till att ta fram biodrivmedel. För att fler företag ska våga investera i förädling av råvara till drivmedel behövs dock långsiktiga spelregler och en förutsägbar skattepolitik. Genom att höja den inhemska produktionen av förnybara drivmedel tryggar vi vår självförsörjning och bidrar till mer hållbara biodrivmedel på marknaden för konsumenten.

Omställningen av fordonsflottan kommer att ta tid och det finns risk att stigande skatter på fossila drivmedel kommer att slå hårt mot de som bor och verkar på landsbygden, som i många fall saknar alternativ till bilen. Detta riskerar

att påverka såväl företagen och tillgången till arbetskraft negativt. Det nuvarande reseavdraget som finns till för att kompensera för långväga resor mellan bostad och arbete, används idag i högre utsträckning i storstadsområden än på landsbygden. Reseavdraget bör därför förändras, så att det i högre grad används för att kompensera för långväga resor på landsbygden och ökade kostnader för drivmedelsskatter.

POLICYFÖRSLAG:

- Gör delar av landsbygden till en testbädd för utveckling av autonoma fordon
- Premiera investeringar i produktion av biodrivmedel i Sverige
- Förändra reseavdraget så att det i högre utsträckning kompenserar för ökade kostnader för resor på landsbygden

Fungerande vägar i hela landet

Majoriteten av LRFs medlemmar bor och verkar på landsbygden. Ett fungerande vägnät behövs för att barnen ska kunna komma till skolan varje dag, för att transportera livsmedel, skogsprodukter, foder och annat till och från landsbygden och de företag som finns där. Det är ofta ute på gårdar och ute i skogen som många transporter börjar eller slutar.

LRFs medlemmar deltar ofta i vägföreningar och bidrar med tid, maskiner, redskap och pengar för att säkerställa att det enskilda vägnätet fungerar. Samtidigt finns det ett växande renoveringsbehov på de enskilda vägarna där bland annat upprustning av många broar är nödvändigt framöver. Det finns även stora utmaningar när det kommer till snöröjningen av enskilda vägar i norra Sverige, där Trafikverket kräver att entreprenörerna ska prioritera det statliga vägnätet. Det innebär att de boende ofta får betala mer för snöröjningen, eftersom entreprenören tvingas att åka tillbaka till de enskilda vägarna istället för att ta dem i samband med plogning av de statliga vägarna.

Enligt Trafikverket har det blivit allt fler och tyngre fordon på de enskilda vägarna de senaste åren.² Många av dessa är jord- och skogsbrukstransporter. Samtidigt väljer Trafikverket varje år att omvandla en rad statliga vägar till enskilda. Det enskilda vägnätet utgör den största delen av vägnätet och är centralt för att säkerställa samhällets försörjning av livsmedel, skogsråvara och biobränsle. LRF anser därför att mer offentliga resurser behöver tillskjutas enskilda vägar för att fler ska kunna bo och driva företag på landsbygden.

Även de kommunala och statliga vägarna ska ha god standard och vara anpassade efter det gröna näringslivets transporter. Om vi ska ha en ökad produktion av livsmedel och skogsprodukter i framtiden måste förutsättningarna för att transportera gods och varor fungera i praktiken. Till exempel måste dagens moderna lastbilar och maskiner kunna föras fram på vägnätets alla delar avseende bland annat vikt, längd och bredd. Bärigheten på vägnätet måste stärkas.

² <https://www.trafikverket.se/resa-och-trafik/vag/Enskilda-vagar/Underhall-av-enskild-vag/>

Samtidigt har en underhållsskuld byggts upp på delar av vägnätet, vilket kräver ökade resurser till vägunderhåll under de kommande åren.

POLICYFÖRSLAG:

- Statliga och kommunala stöd till de enskilda vägarna behöver utökas, för att vi ska kunna nå målen om en ökad livsmedelsproduktion och en växande bioekonomi i Sverige
- Arbeta för förbättrat underhåll och anpassning av det kommunala och statliga vägnätet för det gröna näringslivets transporter

En säker elförsörjning

Landsbygden är en förutsättning för energiomställningen till mer förnybart; genom produktionen av biomassa, men även genom ytor för vind- och solkraft. För att råvaror från jord och skog ska kunna användas till att ersätta fossilt, är det viktigt att de gröna näringarna har tillgång till el till rimliga kostnader samtidigt som marken kan brukas.

Biobränslen svarar idag för mer än en tredjedel av Sveriges totala energianvändning. För att minska andelen fossilt i energisystemet är det viktigt att marken kan brukas. Idag saknas samhällsekonomiska analyser när elnät ska byggas ut, som tar hänsyn till produktionsbortfall och kommande potential för markanvändningen. Genom att arbeta för ökad markförläggning av elkablar, istället för luftledningar, tas mindre mark i anspråk och kan användas för att leverera hållbart producerad mat, förnybara material och förnybar energi.

Elnätsföretagen har monopol på elnätet inom sitt område och reglering är därför nödvändig för att säkerställa ett rimligt pris till alla elkunder. Företagare som är verksamma inom de gröna näringarna har förhållandevis hög elförbrukning. Dessa har därför påverkats av den kraftiga höjningen av elnätsavgifterna det senaste decenniet. LRF välkomnar de steg till reglering som tagits för att motverka oskäligen elnätsavgifter, som samtidigt tar hänsyn till elnätsbolagens behov av investeringar i elnätet. Mer behöver dock göras för att minska oskäligen elnätsavgifter som konsumenterna betalar.

POLICYFÖRSLAG:

- Arbeta för ökad markförläggning av elnät
- Arbeta för att minska oskäligen elnätsavgifter

Lokalt företagsklimat

Ett lokalt företagsklimat som gynnar nyföretagande, såväl som utvecklingen av befintliga företag bidrar till ökade skatteintäkter och en levande landsbygd. Politikens uppgift är att undanröja hinder och skapa stabila spelregler som gynnar det lokala företagsklimatet; på kommunal, regional och nationell nivå. LRF ställer krav på att alla lagar och regler ska vara landsbygds- och småföretagsäkrade.

God myndighetsutövning

Många småföretagare på landsbygden upplever att regelkrångel utgör ett hinder för utveckling, tillväxt och lönsamhet. En lantbrukare har ungefär 400 lagkrav att förhålla sig till i sin dagliga verksamhet. Det ställer höga krav på den enskilda företagaren, men även på kommuner och länsstyrelser som arbetar med tillstånd, tillsyn och kontroll.

Det finns flera studier som visar att människor i större utsträckning följer regler i de fall där de upplever att myndigheter inger förtroende och har en bra attityd. För det lokala företagsklimatet spelar därför kommunens kompetens och bemötande en avgörande roll. Rättviks kommun har med Skatteverket som förebild lyckats kombinera ett bra företagsklimat med de myndighetskrav som finns på miljö, hälsa och livsmedelssäkerhet. Rättviksmodellen innebär bland annat att kommunen fokuserar på rådgivning och dialog med företagen och att tillsynsavgifter faktureras först i efterhand. Kommunens arbete har visat att det inte behöver vara ett motsatsförhållande mellan främjande av företag och kommunens myndighetsansvar.

LRF anser att fler kommuner och länsstyrelser bör använda sig av Rättviksmodellen för att förändra attityder och arbetssätt för att gynna det lokala företagandet. Genom att fokusera på att hjälpa företagaren att göra rätt kan fler småföretag på landsbygden utvecklas och bidra med tillväxt och arbetstillfällen lokalt.

POLICYFÖRSLAG:

- Arbeta för att Rättviksmodellens synsätt och arbetssätt tillämpas i kommuner och länsstyrelser runt om i Sverige

Gårdsförsäljning av mat och dryck

Lokal livsmedelsförädling är en möjlighet att ta vara på det växande intresset för lokal mat och dryck. Genom att skapa fler möjligheter till försäljning av lokalt producerade livsmedel kan fler företag starta och växa samt bidra till besöksnäringen och en levande landsbygd.

Den svenska produktionen av alkoholhaltiga drycker har utvecklats snabbt de senaste åren med nya vinproducenter, mikrobryggerier och destillerier som etableras runt om i Sverige. Det finns även ett stort intresse för lokala och närod-lade drycker bland konsumenterna. I nuläget kan besökare inte köpa produkterna i anslutning till produktionsstället, utan hänvisas till Systembolaget. Det innebär att man inte tar tillvara på möjligheterna till landsbygdsutveckling och en utvecklad besöksnäring i anslutning till produktionen. LRF anser därför att gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker bör tillåtas snarast, eftersom det gynnar småföretags möjlighet att växa på landsbygden. När gårdsförsäljningen nu kommer att utredas, är det viktigt att ta hänsyn till producenternas behov, samtidigt som Systembolagets monopol upprätthålls.

Företagare som förädlar lokalt producerade råvaror till livsmedel kallar sig ofta mathantverkare och skapar ofta unika produkter med hög kvalitet och tydlig identitet. Merparten använder sig av råvaror som produceras eller förädlas på den egna gården och investeringsviljan är god. Dock finns det svårigheter med att få bygglov för utbyggnad av lokaler för att sälja produkterna, eftersom dessa inte är bygglovsbefriade. För att ta tillvara på utvecklingsmöjligheterna med lokal förädling och försäljning av livsmedel, bör bygglovskravet för gårdsbutiker slopas.

POLICYFÖRSLAG:

- Utgå från ett företag- och landsbygdsperspektiv när lagstiftningen om gårdsförsäljning av alkohol utformas
- Slopade bygglovskrav för gårdsbutiker

Flexiblare regler för byggande

Företagandet i det gröna näringslivet är platsbundet och en förutsättning för att det ska kunna utvecklas är att det är attraktivt att bo och utveckla sitt företag på platsen. LRF anser därför att förbättrade och förenklade villkor för byggande på landsbygden är en strategisk fråga.

Förändringar som syftar till att bibehålla och utveckla företag behöver i högre grad än nu vara befriade från krav på bygglov. Företag inom de gröna näringarna borde ges större möjligheter att utveckla sin verksamhet utan att hindras och försenas av krav på anmälan samt olika tillstånd eller dispenser, vilka ofta leder till både kostnader och tidsfördröjningar. Med tanke på den stora variationen över landet med avseende på befolknings- och bebyggelsestäthet samt behoven av komplettering av verksamheter, bör varje kommun i större utsträckning ges möjlighet att anpassa kraven på bygglov till lokala förhållanden.

Det generella strandskyddet är en förbudsreglering där allt är förbjudet, men där man enligt vissa angivna undantag kan få tillåtelse till utveckling. Det här har visat sig ge en mycket strikt tolkning, trots de undantag som finns. Strandskyddet begränsar därmed möjligheterna till boende och företagande på landsbygden. I dag omfattas ungefär en tredjedel av Sveriges yta av strandskyddet. Nästan alla sjöar och vattendrag omfattas - oavsett storlek eller naturvärde. Det innebär att småbäckar i glesbygd kan ha samma strikta skydd som de mest attraktiva stränderna och grundregeln är att det är förbjudet att bygga i dessa områden.

Strandskyddet behöver förändras i grunden, så att utvecklingsintresset väger tyngre än bevarandebeståndet. De minsta sjöarna och vattendragen bör helt undantas från strandskyddet. Undantaget från strandskyddet som gäller för jord- och skogsbruk måste bli tydligare och det måste bli enklare att få dispens från reglerna. Nya strandskyddsregler med utvecklingsfokus skulle skapa nya möjligheter till boende och företagande i attraktiva, strandnära lägen på landsbygden.

POLICYFÖRSLAG:

- Driv på för en förändring av strandskyddsreglerna, med ett tydligare utvecklingsfokus på landsbygden
- Arbeta för att utformningen av regler för bygglov förändras så att varje kommun i större utsträckning själv kan fatta beslut om undantag och dispenser.

Minska kostnaderna för viltskador

Viltet har stora värden för samhället i stort. Samtidigt har Sverige idag de sammantagade största viltskadorna i historisk tid, som på många håll blivit en belastning för brukare av jord och skog, för allmänheten och även för samhället. För att förbättra möjligheterna att driva företag i vissa delar av Sverige behöver viltstammens kostnader balanseras bättre mot viltets värde. Det finns även ett behov av att alla som bor och driver företag på landsbygden i högre utsträckning ska kunna påverka viltförvaltningen lokalt.

Dessvärre försvårar den nuvarande jaktlagen arbetet med att uppnå en bättre balans i viltförvaltningen. Den gällande jaktlagen skrevs för mer än 30 år sedan, i en tid när viltstammarnas sammansättning var annorlunda än i dag. Så ser det inte ut nu, där växande viltstammar ger växande skador och därmed kostnader för många företagare på landsbygden. Därför måste en ny jaktlagsutredning tillsättas, med målet att införa en ny jaktlag som balanserar viltets värden mot viltets kostnader och klargör ansvaret för viltskador.

POLICYFÖRSLAG:

- Arbeta för att en ny jaktlagsutredning tillsätts i syfte i att ta fram en ny jaktlag som balanserar viltets värden mot viltets kostnader

Samhällsservice

En grundläggande utgångspunkt är att samhällsservice i form av vård, skola och omsorg ska finnas tillgängligt fysiskt i hela landet. Tillgången till välfärd är lika viktigt på landsbygden som i staden. Genom att satsa på service som bidrar till ett livskraftigt företagande på landsbygden genereras skatteintäkter, arbetstillfällen och befolkningsunderlag. Det bidrar till en fungerande välfärd och bör därför ses som en strategisk fråga för hela samhället.

En effektivare och mer tillgänglig post- och paketservice

Post- och pakethanteringen har mycket stor betydelse för möjligheterna att driva företag på landsbygden. Den växande e-handeln ger stora möjligheter att såväl konsumera som sälja produkter på distans. Samtidigt som paketleveranser blir allt viktigare, är posten fortsatt viktig, framförallt för småföretagare i landsbygd. Med bristande uppkoppling är digitala lösningar inte ett alternativ för många. För det gröna näringslivet är det många varor som kräver snabba leveranser, allt från semindoser till reservdelar. Därför är snabbare och mer tillgänglig post- och paketservice till rimliga priser en strategisk fråga.

I nuläget finns det flera bra lösningar för utdelning av försändelser, exempelvis lantbrevbärare och bussgodis. Dessa måste värnas och vidareutvecklas. För att ytterligare förbättra snabbheten och tillgängligheten i systemet finns ett behov att tänka nytt, både hos staten och hos marknadens aktörer.

Det finns ett behov av att öka antalet utlämningsställen på landsbygden. Det kan exempelvis göras genom nya lösningar som fastighetsboxar, paketautomater eller fler alternativa ombud. Befintliga transporter borde i större utsträckning användas för att leverera fler former av försändelser, genom så kallad samdistribution. Nya tekniklösningar som kan innebära snabbare leveranser till lägre kostnad, såsom drönare eller autonoma fordon, bör stimuleras.

POLICYFÖRSLAG:

- Arbeta för att utöka antalet utlämningsställen för paket utanför tätort
- Arbeta för snabbare och effektivare leveranser av post och paket

Starkare krisberedskap

Under sommaren 2018 drabbades Sverige av svår torka och skogsbränder. Klimatförändringen påverkar redan idag landsbygdens företag och kommer sannolikt påverka näringarna än mer i framtiden. Hela samhället behöver bli klimatanpassat och ha högre beredskap för framtida kriser. LRFs medlemmar är verkamma i en bransch som är exponerad för många risker. Stormar, skogsbränder, översvämningar och torka, för att nämna några.

För att kunna hantera framtidens kriser är det viktigt att ansvariga myndigheter har etablerade kontakter och förståelse för de gröna näringarnas behov. Sommaren 2018 blev det tydligt att myndigheters beredskap för såväl torka som skogsbränder var otillräcklig. Släckningsarbetet vid skogsbränderna hade kunnat underlättas om myndigheter i högre utsträckning hade vetskap och en bättre dialog gällande de redskap och maskiner som lantbrukare har, exempelvis traktorer och gödseltunnor som kan fyllas med vatten för att stötta räddningstjänsten i deras arbete. Det är även viktigt att ansvariga myndigheter i sitt arbete tar hänsyn till behovet av släckvatten och bevattning i händelse av brand eller torka. Det är i samhällets intresse att de resurser som såväl civila som samhället har, kan användas så snabbt och effektivt som möjligt i händelse av kris. Ersättning för deltagande i räddningsinsatser är givetvis en självklarhet.

POLICYFÖRSLAG:

- Arbeta för att myndigheter förbättrar sin krisberedskap i dialog med det gröna näringslivet

Mer trygghet

Polisen måste finnas närvarande i hela landet. När brott mot lantbrukare undersöktes under 2018 hade fyra av tio lantbrukare varit utsatta för brott vid ett eller flera tillfällen under de senaste två åren. Ungefär hälften hade inte anmält till

polisen, i många fall för att man upplever att det inte ger någon effekt.³ Brotten kan röra sig om allt från stölder till bluffakturor eller hot från djurrättsaktivister. Genom att förbättra polisens närvaro på landsbygden skapas bättre möjligheter att hantera den lokala brottsligheten och förbättra trygghetskänslan hos boende och företag.

Stölder är ett stort problem som innebär både kostnader och oro för företagen. Allt från maskiner och bränsle till mindre redskap stjäls och kan föras ut ur landet utan större problem i dagsläget. Det innebär alltför ofta stora kostnader för den enskilda, samtidigt som många lantbrukare upplever att en polisanmälan ger dålig effekt. För den enskilda lantbrukaren är det svårt att värja sig för internationella stöldligor.

För att motverka stölder behövs en kedja av åtgärder; från tydlig stöldmärkning av gods, spårbarhet och snabb informationsspridning till bättre samarbete mellan polis och civilsamhället. Framförallt behöver tullen ökade befogenheter för att förhindra att stöldgods lämnar landet.

Den militanta djurrättsrörelsen har de senaste åren växlat upp sina aktiviteter radikalt, något som drabbat lantbrukare på olika sätt. Utöver de som är drabbade av djuraktivisterna, ger det en så pass stor oro bland lantbrukare att det påverkar viljan att driva företag med djurhållning. Det är viktigt att Polisen och rättsväsendet tar brottsligheten på allvar. Vid bedömning av straffvärdet borde det ses som en försvårande omständighet om man med våld eller hot om våld angriper någon i dennas yrkesutövning.

POLICYFÖRSLAG:

- Arbeta för fler poliser på landsbygden
- Utöka tullens befogenheter gällande stöldgods
- Arbeta för en översyn och höjning av straffsatserna för djurrätsrelaterade brott

³ Undersökning Landja ”Brott mot lantbrukare” 2018